

Framställning till riksdagen 2017/18:RB2

Riksbanksfullmäktiges förslag till vinstdisposition 2017 med mera

Sammanfattning

Enligt 10 kap. 3 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank ska riksbanksfullmäktige lämna förslag till riksdagen och Riksrevisionen om hur Riksbankens vinst ska disponeras.

Fullmäktige tillämpar sedan flera år en vinstutdelningsprincip som i korthet innebär att 80 procent av Riksbankens genomsnittliga resultat för de senaste fem åren ska levereras till statskassan. Resultatet beräknas exklusive valutakurs- och guldvärdeeffekter men inklusive de prisseffekter som redovisas på värde regleringskontot i balansräkningen. För 2017 föreslår fullmäktige en inleverans om 2 300 miljoner kronor.

I fullmäktiges verksamhetsberättelse för 2017 redovisas övergripande vilka ärenden som behandlades vid fullmäktiges sammanträden (nio tillfällen) under året och vilken information som fullmäktige fick vid sammanträdena. Verksamhetsberättelsen beskriver även hur fullmäktige har bedrivit sin kontrollerande funktion.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Förslag till riksdagsbeslut	3
Förslag till vinstdisposition för 2017	4
Fullmäktiges verksamhetsberättelse	6
Beräkning av Riksbankens vinstdisposition 2017.....	10

Förslag till riksdagsbeslut

Fullmäktige föreslår att riksdagen fastställer förslaget till disposition av Riksbankens vinst för räkenskapsåret 2017.

Resultatet för 2017 uppgår till 3 926 miljoner kronor. Fullmäktige föreslår följande disposition av Riksbankens vinst:

- 2 300 miljoner kronor levereras in till statskassan.
- 620 miljoner kronor förs till Riksbankens dispositionsfond.
- 1 006 miljoner kronor förs till Riksbankens resultatutjämningsfond.

Fullmäktige föreslår även att inleveransen görs senast en vecka efter riksdagens beslut, lämpligen i samband med att Riksbanken genomför den veckovisa öppna marknadsoperationen.

Stockholm den 16 februari 2018

På fullmäktiges vägnar

SUSANNE EBERSTEIN

/Maria Svalfors

Susanne Eberstein (ordförande), Michael Lundholm (vice ordförande), Peter Egardt, Caroline Helmersson Olsson, Olle Felten, Hans Birger Ekström, Anders Karlsson, Roger Tiefensee, Tommy Waidelich, Elisabeth Björnsdotter Rahm och Esabelle Dingizian har deltagit i beslutet.

Eva Julin och Henrik Gardholm har varit föredragande.

Förslag till vinstdisposition för 2017

Riksdagen godkände i anslutning till sin behandling av Riksbankens förvaltning för 2016 (bet. 2016/17:FiU23) att vinstdispositionen för året baserades på 1988 års vinstutdelningsprincip med de kompletteringar av principen som har genomförts sedan dess. Detta var också fullmäktiges förslag. Principen innebär i korthet att 80 procent av de fem senaste årens genomsnittliga resultat, exklusive valutakurs- och guldvärdeeffekter men inklusive de priseffekter som redovisas på värderingskontot i balansräkningen, ska levereras in till statskassan. Valutakurs- och guldvärdeeffekterna samt, i normalfallet, 10 procent av det justerade genomsnittliga resultatet ska föras till eller från dispositionsfonden. Det belopp som återstår efter detta förs till eller från resultatutjämningsfonden. För 2017 tillämpar fullmäktige samma beräkningsgrund.

Fullmäktige har i enlighet med 10 kap. 3 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank fått en redovisning för räkenskapsåret 2017 från direktionen. Fullmäktige konstaterar att Riksbanken redovisar en vinst för 2017 på 3 926 miljoner kronor. I enlighet med 1988 års vinstutdelningsprincip och kompletteringarna av denna görs följande justeringar av det redovisade resultatet vid beräkningen av det inleveransgrundande resultatet:

- Det redovisade resultatet har påverkats positivt av en valutakursvinst om 337 miljoner kronor. Denna vinst exkluderas vid beräkningen.
- Det redovisade resultatet har påverkats negativt av en guldvärdeeffekt men eftersom den avrundats till noll miljoner kronor påverkar den inte beräkningen av det inleveransgrundande resultatet.
- En prislest om 2 317 miljoner kronor har bokförts som en priseffektminskning på värderingskontot i balansräkningen. Fullmäktige har inkluderat denna förlust vid beräkningen av vinstdispositionen.

Fullmäktige föreslår enligt redovisningen nedan en inleverans till statskassan om 2 300 miljoner kronor.

Valutakursvinsten förs till dispositionsfonden. Dit förs även 10 procent av det genomsnittliga justerade resultatet. Eftersom den föreslagna inleveransen och överföringen till dispositionsfonden är lägre än årets redovisade resultat föreslår fullmäktige att resterande 1 006 miljoner kronor förs till resultatutjämningsfonden. Beräkningsunderlaget för vinstdispositionsförslaget framgår av bilagan.

Riksrevisionen har i samband med den årliga granskningen av Riksbankens årsredovisning också granskat vinstdispositionsförslaget även om Riksrevisionen inte har någon skyldighet att uttala sig om förslaget i sig. Riksrevisionen har inte noterat några avvikelser från den använda vinstutdelningsprincipen.

Resultatet för 2017 uppgår till 3 926 miljoner kronor. Fullmäktige beslutade den 16 februari 2018 att lämna följande förslag till disposition av Riksbankens vinst:

- 2 300 miljoner kronor levereras in till statskassan.
- 620 miljoner kronor förs till Riksbankens dispositionsfond.
- 1 006 miljoner kronor förs till Riksbankens resultatutjämningsfond.

Fullmäktige föreslår även att inleveransen görs senast en vecka efter riksdagens beslut, lämpligen i samband med att Riksbanken genomför den veckovisa öppna marknadsoperationen.

Fullmäktiges verksamhetsberättelse

Riksbanksfullmäktige har elva ledamöter och lika många suppleanter. Ledamöter och suppleanter utses av riksdagen efter allmänna val för en mandatperiod på fyra år. Fullmäktige väljer inom sig ordförande och vice ordförande.

Sedan den 14 oktober 2014 består fullmäktige av följande ledamöter: Susanne Eberstein (ordförande), Michael Lundholm (vice ordförande), Hans Hoff, Peter Egardt, Caroline Helmersson Olsson, Olle Felten (sedan den 11 januari 2017), Hans Birger Ekström, Anders Karlsson, Roger Tiefensee, Agneta Börjesson och Chris Heister. Suppleanter är Catharina Bråkenhielm, Elisabeth Björnsdotter Rahm, Tommy Waidelich, Oskar Öholm, Ann-Kristine Johansson, Mikael Eskilander (sedan den 11 januari 2017), Carl B Hamilton, ClasGöran Carlsson, Karin Nilsson, Esabelle Dingizian (sedan den 2 december 2014) och Stefan Attefall.

Fullmäktiges uppgifter

Fullmäktige utser ledamöterna i Riksbankens direktion och beslutar om deras löne- och anställningsvillkor. Fullmäktige fastställer Riksbankens arbetsordning där Riksbankens övergripande organisation och regleringen av vissa lednings- och beslutsfrågor anges. Fullmäktige beslutar också om utformningen av sedlar och mynt.

Vidare lämnar fullmäktige förslag till riksdagen om hur Riksbankens resultat ska disponeras.

Fullmäktige har dessutom, enligt förarbetena till ändringar i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank, till uppgift att följa och kontrollera hur Riksbanken bedriver sin verksamhet och hur direktionsledamöterna leder verksamheten. Fullmäktige utövar sin kontroll bland annat genom att fullmäktiges ordförande och vice ordförande är närvarande vid direktionens sammanträden. Ordföranden och vice ordföranden har också rätt att yttra sig under dessa sammanträden, men de har inte förslags- eller rösträtt. Fullmäktige har även en revisionsfunktion vars arbete utförs av externa konsulter.

Fullmäktige lämnar remissyttranden inom sitt verksamhetsområde, och direktionen samråder med fullmäktige om framställningar och formella skrivelser med förslag till riksdagen och regeringen som avser ändringar i författningar eller andra åtgärder från statens sida.

Ordföranden och vice ordföranden lämnar en redovisning om fullmäktiges arbete inför riksdagens finansutskott. Detta sker vanligtvis två gånger om året.

Fullmäktiges verksamhet under 2017

Under året sammanträdde fullmäktige vid nio tillfällen.

Vid sitt sammanträde den 29 september 2017 beslutade fullmäktige att förlänga mandatet för Stefan Ingves som riksbankschef med fem år från och med den 1 januari 2018 samt mandatet för Kerstin af Jochnick som direktionsledamot, tillika förste vice riksbankschef, med sex år från och med den 1 januari 2018.

Fullmäktige beslutade under året om direktionsledamöternas anställningsvillkor och tog även ställning till deras sidouppdrag.

Sedlar och mynt

Fullmäktige fick under året löpande information om sedel- och myntutbytet samt om inlösen av ogiltiga sedlar. I anslutning till sedel- och myntutbytet berördes även frågan om bankernas ansvar för kontanter och allmänhetens möjligheter att sätta in kontanter vid ett flertal tillfällen. Anledningen var allmänhetens oro över att inte kunna använda sig av kontanter. Fullmäktige delar denna oro och menar att det är viktigt att bevaka den omstrukturering som i dag sker på betalmarknaden.

Remissyttranden

Vid sitt sammanträde i maj beslutade fullmäktige om ett eget yttrande över Finansdepartementets utkast till lagrådsremiss om Riksbankens finansiella oberoende och balansräkning i de delar som ligger inom fullmäktiges ansvarsområde. I yttrandet välkomnade fullmäktige utkastets förslag till vinstutdelningsmodell men konstaterade samtidigt att den föreslagna modellens automatik gör det särskilt angeläget att Riksbanken när som helst, och oavsett nivå på det egna kapitalet, kan göra en framställning till riksdagen om åter- eller uppkapitalisering av banken. Fullmäktige delade även direktionsens ståndpunkt att det i riksbankslagen bör införas en återkapitaliseringsregel som tydliggör statens ansvar enligt EU-rätten för att Riksbanken är adekvat kapitaliserad.

Uppföljning av direktionsens arbete

En del av fullmäktiges kontroll utövades genom att fullmäktiges ordförande och vice ordförande följde direktionsens arbete under året, bland annat genom att utnyttja sin rätt att delta i alla direktionsens sammanträden och i en del informella möten.

Direktionens ledamöter deltog normalt i fullmäktiges sammanträden och lämnade då regelbundna redogörelser för viktigare beslut och händelser i Riksbankens verksamhet. De redogjorde exempelvis för den aktuella penningpolitiken och arbetet med att övervaka stabiliteten i det finansiella systemet. Direktionen informerade också om läget på de finansiella marknaderna, såväl i Sverige och Europa som globalt. Direktionen informerade även om Riksbanksutredningen.

Vidare fick fullmäktige löpande information om uppföljningen av budgeten och verksamhetsplanen, om uppföljningen av finansiella och operativa risker samt resultatet i kapitalförvaltningen, om utfallet i övrigt av verksamheten och om internrevisionens verksamhet.

Fullmäktige fick dessutom information om de remissyttranden som direktionen beslutade om under året.

Direktionen informerade löpande om viktiga internationella möten och om viktiga diskussioner inom olika internationella organ. Vidare fick fullmäktige information om Riksbankens åtaganden gentemot Internationella Valutafonden (IMF).

Fullmäktige fick löpande information om förberedelsearbetet för Riksbankens 350-årsjubileum 2018.

För att få kompletterande information deltog fullmäktige i temaluncher där direktionen gav fördjupad information i olika aktuella verksamhetsfrågor. De teman som behandlades var hushållens skuldsättning, den penningpolitiska processen, Riksbankens köp av statsobligationer i praktiken, e-kronaprojektet samt hur Riksbanken arbetar med cyberrisker och andra operativa risker.

Vid decembersammanträdet fick fullmäktige ytterligare information om Riksbankens arbete med informationssäkerhet.

Övrigt

I slutet av januari gjorde fullmäktige tillsammans med några av direktionens ledamöter en studieresa till Sydkorea och Japan. I Sydkorea besöktes Bank of Korea, Korea Institute of Finance, Neutral Nations Supervisory Commission, National Assembly, Financial Supervisory Service och Ministry of Finance and Strategy. I Japan besöktes Bank of Japan, Ministry of Finance, Tokyo Stock Exchange, Sumitomo Mitsui Banking Corporation, Government Pension Investment Fund, Asian Development Bank Institute och Financial Services Agency. Syftet med resan var att fullmäktiges ledamöter skulle få fördjupad information om och inblick i internationell ekonomi.

I november gästades fullmäktiges presidium av representanter från Kosovos centralbank som fick en presentation av Riksbankens styrning och hur Riksbanken utvecklats som organisation.

Fullmäktiges granskning av Riksbankens verksamhet

Fullmäktige granskar Riksbankens verksamhet genom sin revisionsfunktion. Transcendent Group AB innehar uppdraget för fullmäktiges räkning till och med den 31 mars 2018. Fullmäktige beslutade vid sitt sammanträde i december att förlänga uppdraget för Transcendent Group AB ett år till och med den 31 mars 2019.

Fullmäktige fastställer årligen en plan för revisionsfunktionens arbete. Under det första kvartalet 2017 rapporterade Transcendent Group sina gransk-

ningar av försvarslinjerna (kontrollfunktioner i verksamheten för riskhantering) samt av personskyddet. Revisionsplanen för 2017/18 omfattar förutom den årligen återkommande granskningen av regelefterlevnaden, inklusive direktionaledamöternas utövande av tjänst, även granskning av styrningen av informationssäkerhet och Riksbankens styrningsmodell. Den sistnämnda granskningen kommer att genomföras första kvartalet 2018. Därutöver har ordföranden och vice ordföranden haft löpande kontakt med Riksbankens internrevision.

Fullmäktige fick även information om Riksrevisionens årliga granskning av Riksbankens verksamhet. Riksrevisionen redovisar resultaten av sin granskning för fullmäktige dels inför och i samband med fullmäktiges beslut om förslag till vinstdisposition, dels när Riksrevisionen har slutfört sin granskning.

BILAGA

Beräkning av Riksbankens vinstdisposition 2017

1 Beräkning av Riksbankens inleverans till staten

Miljoner kronor

Justering av årets resultat

Årets resultat 2017	3 926
Avgår valutakursvinst	-337
<u>Tillkommer prislöslust bokförd i balansräkningen</u>	<u>-2 317</u>
Justerat resultat 2017	1 272

Beräkning av genomsnittligt justerat resultat

Justerat resultat 2013	-3 392
Justerat resultat 2014	9 019
Justerat resultat 2015	-1 588
Justerat resultat 2016	8 851
Justerat resultat 2017	1 272
Summa justerat resultat för de senaste fem åren	14 162

Genomsnittligt justerat resultat för de senaste fem åren **2 832**

Beräkning av inleveransbeloppet

80 % av det genomsnittliga justerade resultatet	2 266
<u>Avrundning till hundratal miljoner kronor</u>	<u>34</u>
Inleverans 2017	2 300

2 Beräkning av överföringen till Riksbankens dispositionsfond

Till Riksbankens dispositionsfond förs

Valutakursvinst	337
<u>10 % av det genomsnittliga justerade resultatet</u>	<u>283</u>
Summa	620

3 Beräkning av överföringen till Riksbankens resultatutjämningsfond

Till Riksbankens resultatutjämningsfond förs

10 % av det genomsnittliga justerade resultatet	283
Prisförlust bokförd i balansräkningen	2 317
Avrundning inleverans	-34
<u>Justerat resultat minskat med genomsnittligt resultat</u>	<u>-1 560</u>
Summa	1 006